

maalet: Hvilken Skole vil Du paa? Nu er der Skoleraad, f. Ex. Beile Amts Skoleraad, der bekyndtgjøre dette, og naar man spørger ærede Medlemmer af dette Raad om Grunden dertil, svares der: Ja, det er for at sikre os, at de ikke gaa med disse Tilskud, der ere bevilgede til Højskoler, over til Fagskolerne; og saavidt jeg veed, har det naanlig været Vilvorde Fagsskole, der har været omtvistet, hvor dette Spørgsmaal har staaet den ærede Minister og Skoleraadet imellem, og hvor Skoleraadet har holdt paa, at det ikke var en Højskole, hvorfor Bevillingen ikke kunde bruges med Hensyn til den. Jeg kan forstaa, at der kan være Grund til at vide, hvilken Højskole Eleverne ville paa; man har dog ikke herfra ønsket, at det skulde stilles som nogensomhelst Betingelse. Jeg er imidlertid bleven gjort opmærksom paa, at der ialtsald er eet Skoleraad og maastee flere, som have en noget anden Betragtning. Dette Skoleraad siger, at det maa anse sig, for ikke alene berettiget, men for ligesvem forpligtet til at afgjøre, hvorvidt vedkommende Skole egner sig til at benyttes af de Elever, til hvem Understøttelse ydes. Dette Udtryk kan falde ind under den før omtalte Vilvorde-Betragtning, men det kommer an paa Fortolkningen. Det har nemlig faaet den Forklaring, at i den paagældende Skoleraadsreds er der en Højskole forbigaaget, som har bestaaet i mange Aar, og det kan ikke negtes, at det ser ud, som om det var Skoleraadets Mening — der er nemlig ikke Tale om nogen Fagsskole. — Denne Forstander lide vi ikke politisk, og derfor kjende vi ikke hans Skole. Det har ogsaa været Tilfældet, at et Skoleraad har sagt, at, naar Højskolerne negte at modtage Provstens Tilsyn, have de efter Skoleraadets Mening tabt alt Krav paa at benyttes af Elever, der nyde offentlig Understøttelse. Jeg tror imidlertid ikke, at det er Skoleraadens Sag at afgjøre, hvilke Skoler der skulle tabe denne Ret til at faae Elever med Understøttelse; jeg maa antage, at naar den høitærede Minister giver disse Skoler denne Understøttelse, og de ere virkelige Folkehøjskoler, saa kan et Skoleraad ikke stille andre Regler op om Provster og deslige, det maa dog aabenbart være Regjeringens Sag. D'Herrer, som maatte have ment, at Knuden var løst, naar de fik lagt de direkte Tilskud til Skolerne over paa Beløbene til uformuende Elever, have, som jeg tidligere har gjort opmærksom paa, taget fuldstændig fejl. Om det direkte Tilskud kunne de aarlig forhandle med vedkommende Minister, under hvis Ansvar de udgives; men naar Ansvar ligger paa de ansvarløse 21 Skoleraad omkring i Landet, kan der ske saa mange Ting. Det er den ene Side af Sagen; den haaber jeg den ærede Minister vil tage under Overveielse og faae Skoleraadene, forsaavidt de fremdeles skulle uddele disse Penge, til at gaa ind paa visse Regler, saa at saadanne Uregelmæssigheder ikke kunne fremkomme. Men der er en anden Side

med disse 100,000 Kr., som almindeligt beklages. Forhøielsen fandt Sted, fordi man ønskede flere Portioner og navnlig — derom være vi Alle enige — større Portioner. Det er bevisligt, og mange Skoleforstanderes Regnskabsbøger kunne bære Vidnesbyrd om at være flent trykkede deraf, at disse smaa Portioner, som de fattige Karle faae, og som hverken slaa til det ene eller det andet Sted, volde Højskolerne store pekuniære Tryk, idet Forstanderne ikke have Sind og Hjerte til at lade disse stakkels Menneſter gaa, naar Pengene ere forbrugte, og ville vi virkelig imødekomme denne Erang. — Andre tvinges, naar Hjælpeilderne ere opbrugte, til at sige Nei — maa Portionerne ogsaa være større. Vi faae jo imidlertid at see iaar, hvorledes det hænger sammen. Foruden de enkelte Tilfælde, jeg har fremdraget, kan jeg ogsaa nævne, at der foreligger en Resolution fra Ministeren i Anledning af Skoleraadens Stilling; men Ministerens Skrivelse rører ikke bestemt ved de af mig nævnte Tilfælde, som enten ikke have været ham bekjendte eller ere forbigaagede. Jeg har imidlertid omtalt dette, fordi jeg haaber, at Ministeren, maastee inden man kommer til her i Thinget at bevilge de 100,000 Kr., vil være istand til at give os Forſikring om en mere ligelig, mere hensigtsmæssig og mere retfærdig Fordeling til de Uformuende af disse 100,000 Kr., end der nu skjønnes at ske. Endnu Et: Vi have i sin Tid anmodet om at faae Pigernes Hjælp fastsat til Sannuar og Karlenes til St. Hansdag. Ministeriet er gaaet ind derpaa ved et Cirkulære til Skoleraadene af November 1875 eller 1876, men desuagtet kunne Skoleraadene meget ofte — undertiden kan Skulden noget ligge i den Tid, hvorpaa Bevillingen bliver givet — ikke blive færdige i rette Tid, saa at det volder Vedkommende et meget stort Bepvær, naar de ikke i rette Tid kunne vide Bested om Understøttelsen. Ministeriet har altsaa efter sit Cirkulære staaet paa Rigsdagens Side; men det er ikke lykkedes at føre det igjennem.

Med Hensyn til Krigs- og Marinevesenet er der jo for Tiden en meget stærk Bevægelse mod Rigsdagen for dens Karrighed paa disse Punkter, ligesom der ogsaa kan spores nogen Bevægelse mod Rigsdagen for dens Beredvillighed i disse Sager. Jeg veed ikke, hvilken Bevægelse der er stærkest; hvis de kom til at røre sig paa en gang, kunde det maastee komme til at vise sig, at Sandheden laa i Midten, hvor Rigsdagen hidtil har befundet sig i disse Sager. Det skal jeg nu ikke nærmere omtale; men jeg skal kun sige, at, tager jeg de 12 Aar i Gjennemsnit, fra Hærloven blev til, og til 1ste April 1880, saa har Rigsdagen i Gjennemsnit bevilget til Krigsministeriet ordinært 8,306,809 Kr. og til Marineministeriet 3,651,222 Kr. Dette giver ialt 11,958,000 Kr. aarlig i Gjennemsnit for